

5813.

SPRAWOZDANIE SZPITALA BONIFRATRÓW W KRAKOWIE

za rok 1909

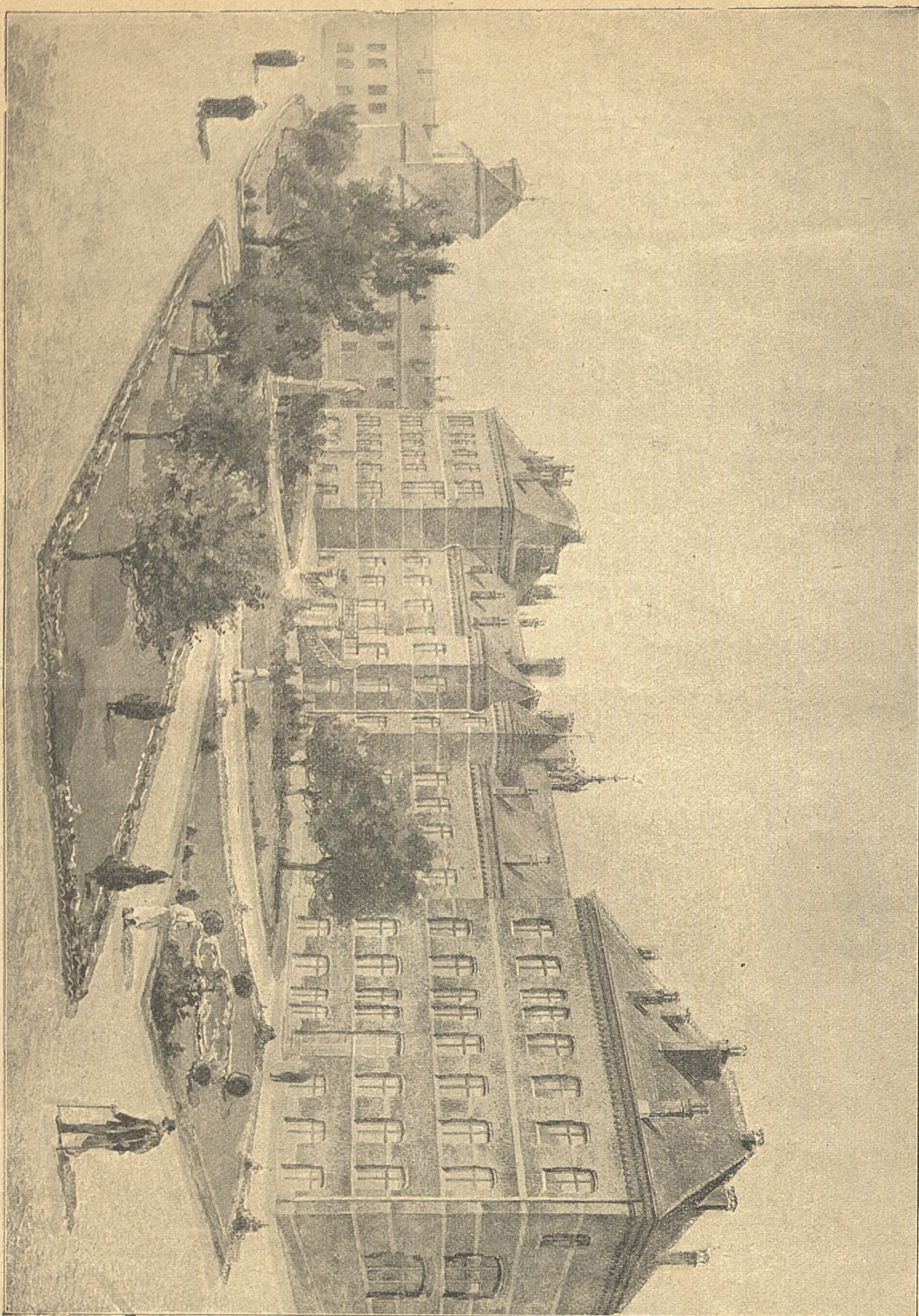
o leczonych tamże chorych, których bez względu na religię,
narodowość i stan przyjęto, pielęgnowano i leczono,

oraz

krótki przegląd działalności poszczególnych szpitali
w austriacko-czeskiej Prowincyi zakonnej.

W KRAKOWIE.
CZCIONKAMI DRUKARNI „CZASU”
NAKŁADEM KONWENTU BONIFRATRÓW
1910

NOWY SZPITAL JUBILEUSZOWY IMIENIA CESARZA FRANCISZKA JÓZEFA OO. BONIFRATRÓW W KRAKOWIE
od ogrodu.

SPRAWOZDANIE SZPITALA BONIFRATRÓW W KRAKOWIE ZA ROK 1909

o przyjęciu, pielęgnowaniu i leczeniu tamże chorych bez względu
na ich religię, narodowość i stan.

.....

I.

Zakres działalności szpitala Bonifratrów.

Szpital założony w roku 1609 przez Waleryana Wilczogórskiego, herbu Montelupi dla 12 chorych, umieszczony od roku 1812 w starym klasztorze potrynitarским, przeniesiony został 1. listopada 1906 do nowego jubileuszowego szpitala im. Cesarza Franciszka Józefa I. urządzonego dla 100 chorych.

W ubiegłym roku leczono we wyżej wymienionym zakładzie ogółem 1523 chorych, a w tej liczbie 97 pozostałych z roku 1908.

Przyjęto do szpitala 1426 chorych, z których było: rzymsko-katolickiego obrządku 1322, grecko-kat. 23, izraelitów 80, bezwyznaniowców 1.

Szpital opuściło: wyleczonych 1.025, z polepszeniem 240, niewyleczonych 61, zmarło 94, razem 1.420 chorych. Na rok 1910 pozostało w leczeniu 103 chorych.

Chorzy przebywali w szpitalu ogółem 29.421 dni; przeciętna więc ilość dni leczenia każdego chorego wynosiła 20·8 dni.

Napływ chorych największy był w październiku, bo 143 chorych, najmniejszy zaś w lutym, bo 102 chorych.

Śmiertelność największa była w styczniu, kwietniu i maju, najmniejsza zaś w czerwcu, której procent równał się 6·5%, po odtrąceniu zaś zmarłych na gruźlicę 36 chorych, na uwiad starczy 10, choroby serca nieuleczalne 13, nowotwory 7, przywiezionych w stanie konania 3 — to procent śmiertelności równał się z pozostałej liczby leczonych 1·76%.

Chorych na gruźlicę pozostawało w leczeniu 113.

Ambulatoria szpitalne udzieliły bezpłatnej pomocy lekarskiej 34.556 chorym, z której to pomocy korzystali w 18.072 wypadkach mieszkańcy Krakowa, w 9.094 wypadkach mieszkańcy Podgórza, zaś w 7.390 wypadkach tak mieszkańcy okolicznych miejscowości, jakoteż i pobliska ludność Królestwa polskiego.

W ogólnej liczbie ambulantów było 2.451 żołnierzy.

Na oddziale chirurgicznym wykonano 832 operacyj.

Lekarstw zaordynowano w ciągu r. 29.762, w łącznej wartości 6.917 K. 51 h.

Opatrunki chirurgiczne wynosiły sumę 5.994 K. 26 h.

W roku 1909 nie zaniedbano także i strony naukowej. W maju odbył się odczyt Prymaryusza Dra Jana Frączkiewicza w Towarzystwie lekarskiem krakowskim „O doświadczeniach z Gryseryną“ z demonstracją chorych szpitalnych. — Odczyt ten był następnie w całości przedrukowany w „Przeglądzie lekarskim“, organie Towarzystwa lekarskiego krakowskiego. Przez cały rok szkolny odbywają się również w szpitalu raz w tygodniu wykłady z przedstawieniem chorych z zakresu chirurgii Prof. Dra Bossowskiego, Prymaryusza oddziału chirurgicznego Szpitala Jubil. dla słuchaczy medycyny Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Szpital posiada 11 pokoi oddzielnych o 11 łózkach i przyjmuje chorych potrzebujących opieki lekarskiej a. mogących płacić, po cenach nader umiarkowanych — zależnych od wymagań chorego i rodziny.

Dzięki szlachetnej ofiarności JWP. Witolda Piotrowskiego, b. wiceprezydenta miasta Krakowa, szpital posiada obecnie mikroskop (Zeissa) wartości przeszło 1000 koron a metropolitalny Konwent OO. Bonifratrów w Wiedniu, ofiarował dla naszego szpitala dezynfektor parowy do odkażania pościeli, bielizny i ubrań chorych i dezynfektor formalinowy do odkażania sal i pokoi. Tak więc Szpital nasz uzyskał w roku bieżącym potrzebne urządzenia i można śmiało powiedzieć, że należy obecnie co do urządzeń higienicznych i naukowych do pierwszych zakładów tego rodzaju w kraju.

Nadmienić jeszcze musimy, iż obecnie w Konwencie metropolitalnym OO. Bonifratrów w Wiedniu, Taborstrasse 16, ordynuje obecnie dla biednych Polaków codziennie od 3—4 popołudniu Radca cesarski Dr. Harajewicz.

Kraków, dnia 1 stycznia 1910 r.

Dr Stanisław Pareński,

Prof. Uniw. Jagiellońskiego, Konsulent Szpitala.

Dr Aleksander Bossowski,

*Prof. Uniw. Jagiellońskiego,
Prymaryusz oddziału chirurgiczn.*

Dr Jan Frączkiewicz,

*Prymaryusz
oddziału chorób wewnętrznych.*

Dr Krzyształowicz,

*Prof. Uniw. Jagiellońskiego.
Kierownik ambulatorium
chorób skórnych i wenerycznych.*

Dr Bolesław Rzegociński,

Sekundaryusz Szpitala.

II.

STAN I ZATRUDNIENIE CHORYCH.

	Ilość		Ilość		Ilość
Pozostało z r. 1907	97	Z przeniesienia	170	Z przeniesienia	257
Adwokaci	1	Cukiernicy	1	Fryzjerzy	3
Ajenci	6	Cygareciarze	1	Garbarze	2
Akademicy	9	Dorożkarze	15	Górnicy	9
Aptekarze	1	Druciarze	2	Gospodarze	2
Artyści dramatyczni	1	Drukarze	2	Handlarze	3
„ malarze	1	Duchowni świeccy	23	Introligatorzy	8
Badacze starożytności	1	Duchowni zakonnici	32	Kaflarze	3
Bednarze	1	Dyrektorzy szkolni	1	Kamieniarze	7
Blacharze	7	Dzieci: chłopcy	3	Kanceliści	2
Browarnicy	3	Dziennikarze	1	Kanalarze	2
Brukarze	1	Ekonomi	1	Kelnerzy	6
Buchalterzy	2	Elektrotechnicy	1	Kominarze	2
Ceglarze	27	Flisacy	1	Kolporterzy	1
Cieśle	12	Fotografowie	3	Konduktorzy	2
Do przeniesienia	170	Do przeniesienia	257	Do przeniesienia	309

Z przeniesienia	Ilość	Z przeniesienia	Ilość	Z przeniesienia	Ilość
Kościelni	1	Odlewacze żelaza	2	Strażnicy skarbowi	1
Kotlarze	3	Ogrodnicy	6	„ akcyzowi	50
Koszykarze	3	Owocarze	2	Stróże domowi	5
Kowale	18	Palacze	3	„ nocni	1
Krawcy	60	Parobcy	13	Studenti	18
Kucharze	5	Pasterze	1	Subjekci	32
Kuferkarze	2	Piekarze	34	Szewcy	70
Kupcy	7	Pisarze	7	Szczotkarze	4
Kuśnierze	2	Pokojowcy	1	Szlifierze	1
Laboranci	1	Polowi	1	Tapicerzy	3
Lakiernicy	1	Portyerzy	2	Tkacze	3
Leśnicy	1	Powroźnicy	1	Uczniowie	32
Lekarze	1	Profesorzy	2	Urzędnicy prywatni	18
Litografowie	3	Prywatysty	11	„ rządowi	6
Listonosze	3	Rękawicznicy	1	Walcownicy	6
Malarze	3	Rolnicy	52	Węglarze	4
Maszyści	5	Rzeźnicy	11	Weterani	2
Mechanicy	2	„ żydowscy	2	Właściciele dóbr	3
Mleczarze	1	Rymarze	1	Wyrobnicy	471
Młynarze	3	Ślusarze	50	Zamiatacze ulic	2
Monterzy	9	Służący	50	Zarządcy dóbr	2
Murarze	39	Stolarze	37	Zegarmistrze	4
Nauczyciele	4	Strażacy pożarni	2	Zebracy	7
Do przeniesienia	486	Do przeniesienia	778	Ogółem	1523

III. NARODOWOŚĆ CHORYCH.

Nazwa kraju	Ilość	Nazwa kraju	Ilość
Pozostało z r. 1908	97	Z przeniesienia	1433
Belgia	1	Morawy	31
Bośnia	1	Prusy	22
Bukowina	4	Rosya	7
Czechy	18	Rumunia	1
Dolna Austria	5	Śląsk Austriacki	18
Galicja	1168	Węgry	9
Karyntya	1	Włochy	2
Królestwo Polskie	138		
Do przeniesienia	1433	Ogółem	1523

Tak jak w latach poprzednich, tak i w tym roku, Konwent Bonifratrów w Krakowie podaje niniejszem zacnym swym Dobrodziejom i Przyjaciółom krótki zarys i rzut oka na humanitarną działalność naszą w ciągu roku 1909.

Pomimo niedostatku i niekorzystnych finansowych warunków, z jakimi w ubiegłym roku Konwent walczyć musiał, pomimo koniecznego uzupełnienia najniezbędniejszych a brakujących jeszcze wyposażenia szpitala, Konwent dokładał usilnych starań, aby w miarę możliwości w jak największej mierze, nieść bezinteresownie ulgę i pomoc chorym biedakom i spełniać swe zadanie.

Jak w powyższem sprawozdaniu uwidoczniło, przyjęto do szpitala w ciągu 1909 r. 50 chorych więcej, aniżeli roku poprzedniego. Także ilość dni leczenia i pielęgnowania chorych w szpitalu jest większą w tym roku; nadwyżka ta wynosi o 2.204 dni więcej.

Pomyślny ten rezultat naszej humanitarnej działalności zawdzięczamy w przeważnej części ofiarności zacnych Dobrodziejów Konwentu, a części ufundowaniu tak zwanych pamiątkowych łóżek w szpitalu, z czego dochody także zostały użyte do utrzymania szpitala i wyżywienia chorych.

Łóżka pamiątkowe w szpitalu ufundowali w ubiegłym roku następujący P. T. Dobrodzieje: JWP. Erwina Chorażyna, JW. Antoni hr. Potocki, JWP. Zuzanna z Cerbów Fischerowa, obywatelka, JWP. Jan Franciszek Fischer, obywatel, JWP. Stanisław Macharski, c. k. inspektor kolei państw., JWP. Helena z Macharskich Zankowa.

Wszystkim wymienionym zacnym Dobrodziejom szpitala, Konwent składa niniejszem serdeczne podziękowanie za hojne i wydatne poparcie.

Byłoby wiele złej, gdyby nie ciążył dług na Konwencie z czasu budowy nowego szpitala i gdyby nie walka z deficytem z lat poprzednich. Obdłużenie wynoszące z końcem 1908 roku kwotę 50.000 koron, z końcem roku 1909 zmniejszyło się do kwoty 40.000 koron. Deficyt zaś który z końcem roku 1908 wynosił 7.863 koron, w ubiegłym roku został w części tylko pokryty tak, że zamknięcie rachunków z końcem roku 1909 wykazuje jeszcze 4.762 koron niedoboru.

Do tych ciężarów przybywa Konwentowi jeszcze nowa troska, konieczność odnowienia w najbliższym czasie fasady naszego kościoła przy szpitalu, do czego bez względu na brak środków zmusza nas zarządzenie Magistratu miasta Krakowa. Koszta minimalne tego odnowienia przy sporządzeniu odpowiedniego planu zostały obliczone na sumę 25.000 koron. Z roku na rok wzrasta drożyzna produktów spożywczych i coraz droższy opał w ślad za tem z roku na rok zwiększa się liczba ubogich chorych potrzebujących naszej opieki i pomocy. Najsilniej wzrastają potrzeby w oddziale chirurgicznym szpitala. W tych warunkach, jak wyżej je określono nie dziwnego, że Konwent czeka coraz większa troska o utrzymanie szpitala na odpowiedniej wyżynie, jak to było dotąd.

Kwesta na wsi z roku na rok się zmniejsza tak, że nam nic innego nie pozostaje, jak wystąpić z gorącą prośbą do Wszystkich szlachetnych zwolenników i przyjaciół ludzkości, żeby i nadal o nas pamiętali, nam chętnie z materialną pomocą spieszyli, abyśmy naszemu pięknemu powołaniu pielęgnowania chorych wszechstronnie i pożytecznie podołać mogli.

Na tem miejscu wspomnieć należy, że w ubiegłym roku ciężki cios dotknął nasz Konwent. Wielce dla prowincyi zasłużony Prowincyał O. Edward Stur, który chociaż Niemiec z rodu, otaczał ojcowską pieczołowitością Konwent krakowski i Przeorowi tegoż O. L. Bernatkowi wydatnie pomagał w jego dążeniach około budowy nowego szpitala i uposażenia tegoż, zmarł w Krakowie dnia 25. sierpnia 1909. Już na pogrzebie nieodżałowanego O. Prowincyała zwrócono się do Przeora O. L. Bernatka o objęcie kierownictwa wiedeńskim Konwentem w miejsce O. Tymoteusza Deutschla, który według istniejących przepisów kierownictwo prowincyi po nieboszczyku zmuszony był objąć.

Opierał się temu O. Bernatek, ale po naleganiach Definitorium musiał w końcu zdecydować się na objęcie nowych obowiązków i wreszcie po 18-letniej błogiej i w skutki obfitej działalności Przeora tutejszego Konwentu, Kraków dnia 26. listopada 1909 opuścił. Cała ludność miasta a nawet rzec można cały kraj był boleścią wzruszony przez tak niespodziewaną stratę tego zakonnika, który wszystkie siły duchowne i fizyczne dla ratowania naszego szpitala od całkowitego upadku poświęcił, do pełnego rozkwitu dopomógł, mimo swego słabowitego stanu zdrowia, dzień i noc niestrudzenie czynny. Ta wielka sympatya — ogólne uznanie i wdzięczność P. T. mieszkańców m. Krakowa jest i zostaje dla nas spuścizną i pobudką, aby jego przykład naśladować i w Jego myśl dla dobra cierpiących biednych dalej pracować.

Przy zakończeniu tego sprawozdania poczuwamy się do miłego obowiązku złożyć uroczyste podziękowanie za łaskawą życzliwość i uczynną pomoc Wysokiemu Sejmowi krajowemu, Przewielebnemu Duchowieństwu, Wysokim c. k. Władzom państwowym i krajowym, Świetnej Reprezentacyi stoł. król. m. Krakowa, Świetnej Dyrekcyi Kasy Oszczędności m. Krakowa, Świetnej Dyrekcyi powiatowej kasy Oszczędności, Towarzystwu Wzajemnych Ubezpieczeń i Jaśnie Wielmożnym Obywatelom wiejskim za wielką gościnność okazywaną naszym kwestarzom.

Również dziękujemy serdecznie zacnym Włóścianom naszym, którzy skromną wprawdzie, ale dla nas tak drogą daniną w naturze znacznie przyczyniają się do utrzymania w szpitalu biednych chorych.

Wielmożnym Panom Lekarzom zakładu za ich skuteczną i bezinteresowną dla dobra biednej i cierpiącej ludzkości pracę, oraz Szanownym Redakcyom pism miejscowych za łaskawe popieranie celów naszych.

Wszystkim tym wyrażamy raz jeszcze najgłębsze podziękowanie staropolskiem „Bóg zapłać“ i prosimy o takie samo zaufanie — przychylne usposobienie dla naszego zakładu, któremi się byli Przeor O. L. Bernatek przez swoją 18-letnią działalność w Krakowie cieszył.

Fr. Homobonus Kyovsky

Przeor i Przełożony Szpitala.

Warunki przyjęcia kandydatów do Zakonu Bonifratrów.

Kandydaci powinni mieć nie mniej, jak lat 18, nie więcej nad 32. Kapłani, lekarze, aptekarze, jakoteż i inne osobistości z wyższem wykształceniem, którzy przekroczyli już lat 32, a pragnęliby dobrowolnie wstąpić do naszego Zakonu, aby zupełnie bezinteresownie z nabytą wiedzą oddać się na usługi biednych chorych podług swego praktycznego wydoskonalenia — mogą być przyjęci jako „oblaci“ do Zakonu i w takim razie nie potrzebują nowicyatu odbywać.

Muszą być zupełnie zdrowi i nie mieć żadnych wad fizycznych i umysłowych.

Łagodny i spokojny charakter jest koniecznym, gdyż praca przy chorych wymaga wielkiej cierpliwości.

Oprócz tego każdy kandydat powinien posiadać metrykę chrztu, świadectwo moralności z właściwego urzędu parafialnego, świadectwo przynależności oraz świadectwo szkolne.

Wstępujący do Zakonu musi też być wolnym od wszelkich zobowiązań światowych, bez długów i powinności wspierania rodziców i krewnych.

Każdy kandydat, chcący poświęcić się służbie szpitalnej, powinien wstąpić w progi nasze w dobrej intencji zbawienia siebie przez tę pracę, bez żadnych ubocznych korzyści.

Kandydaci powinni wnosić podania do Przeora Konwentu krakowskiego, wymieniając dokładnie imię i nazwisko swoje i rodziców, wiek, miejsce zamieszkania, stopień wykształcenia, dotychczasowe zatrudnienie i ewentualny pobyt w innym klasztorze.

Wykaz liczbowy chorych

we wszystkich niżej wyszczególnionych piętnastu Szpitalach Bonifratrów austriacko-czeskiej prowincji zakonnej w roku 1909 przyjętych, leczonych i pielęgowanych.

Miejscowości Szpitali Bonifratrów	Ilość łóżek *)	Pozostało z roku 1908		Przy- było w r. 1909		Między tymi było							Wyszło		Zmarło		Pozosta- je w leczeniu na r. 1910		Liczba dni leczenia
		Mężczyzn	Kobiet	Mężczyzn	Kobiet	Katolików	Gr.-katol.	Ewangel.	Starokat.	Starozak.	Mahomet.	Bezwyzn.	Mężczyzn	Kobiet	Mężczyzn	Kobiet	Mężczyzn	Kobiet	
Wiedeń założony f. 1614	350	319	—	5974	—	5372	44	153	2	394	4	5	5624	—	389	—	280	—	113086
Walczyce w D. Austrii założony w r. 1605 .	65	54	—	1006	—	986	1	14	—	5	—	—	971	—	30	—	59	—	17482
Kraków założ. w 1609 przył. do czesko-austr. prowincji w 1865 .	100	97	—	1420	6	1322	—	23	—	80	—	1	1320	6	94	—	103	—	29421
Zebrzydowice w Gali- cyi, zał. w 1611 przył. do czes.-austr. p. 1797	28	18	14	245	205	446	—	1	—	3	—	—	234	202	11	3	18	14	9623
Praga założony w 1620	179	186	—	3234	—	3119	8	52	—	50	—	5	3052	—	188	—	180	—	67990
Gorycy w Nadbrzeżu, publiczny szpital za- łożony w roku 1656	200	228	1	1553	—	1486	25	40	—	1	—	1	1398	1	167	—	216	—	84940
Nowe Miasto nad Mett. w Czechach, założony w roku 1692	28	33	—	391	—	389	—	1	—	1	—	—	373	—	23	—	28	—	8179
Cieszyn na Szląsku austr. założony w 1700 . . .	60	72	—	1534	—	1300	8	199	2	23	—	2	1433	—	91	—	82	—	24728
Prościejów na Mora- wach, założ. w 1733	66	53	—	1145	—	1136	—	5	—	3	—	1	1089	—	58	—	51	—	17425
Kukus w Czechach, za- łożony w 1743	18	12	—	111	—	109	—	2	—	—	—	—	104	—	14	—	5	—	3401
Berno, założony 1749 .	62	56	—	1240	—	1211	—	25	—	4	—	—	1171	—	63	—	62	—	21451
Berno, założony 1898 ..	153	150	—	24	—	23	—	1	—	—	—	—	5	—	16	—	153	—	54907
Letowice na Morawach założony w r. 1750 .	24	11	—	215	—	151	—	64	—	—	—	—	208	—	4	—	14	—	4746
Wiedeń dom dla rekon- walescentów zał. 1753	50	27	—	700	—	644	13	21	—	22	—	—	694	—	1	—	32	—	10480
Line założony w 1759 .	130	43	—	1309	—	1283	4	14	2	3	—	3	1233	—	42	—	77	—	26063
Wyzowice na Morawach założony 1781	14	14	—	199	—	167	—	32	—	—	—	—	195	—	5	—	13	—	3691
Razem	1527	1373	15	20300	211	19144	103	647	6	589	4	18	19104	209	1196	3	1373	14	497613
		1388		20511		20.511							19313		1199		1387		
		21.899											21.899						

Wiarygodność powyżej podanych cyfr statystycznych potwierdza

Wiedeń, 1. stycznia 1910.

Fr. Timotheus Deutschel,

Prowincjał i wizytator Zakonu Bonifratrów,
ozdobiony złotym krzyżem zasługi z koroną i medalem jubileuszowym.

*) Podczas liczniejszego napływu chorych ustawia się w razie konieczności do użytku większą liczbę łóżek.